

Tuinder bijna altijd aansprakelijk voor personeel

Tuinders zijn bijna altijd ook werkgevers. Het hebben van personeel vraagt om voorzorgsmaatregelen, vooral ook financiële, zoals de werkgeversaansprakelijkheidsverzekering.

De helpende handen op tuinbouwbedrijven zijn van heel verschillende pluimage, van vaste werknemers, tot weekendhulpen, inleenkrachten, flexwerkers of een buurjongen die een zakcentje wil bijverdienen. Al die helpende handen is prettig, maar het wordt lastig als het misgaat. En dat gebeurt helaas nog wel eens. Gelukkig komen dodelijke ongevallen relatief weinig voor, maar letselschade en materiële schade zijn geen zeldzaamheid. Behalve daadwerkelijke voorzorgsmaatregelen - goede arbeidsomstandigheden - is het afdekken van de financiële risico's van groot belang. Bij het ontbreken van een werkgeversaansprakelijkheidsverzekering zijn de financiële risico's enorm.

Bijna iedereen op het erf is ondergeschikt

Personen die voor de tuinder werkzaamheden verrichten zijn in de ogen van de wetgever 'ondergeschikten', wat volgens de wet betekent: 'personen over wie in het kader van een dienstbetrekking gezag uitgeoefend wordt of kan worden'. De wetgever spreekt heel bewust van ondergeschikten in plaats van werknemers. Ook de buurjongen, de weekendhulp, de inleenkracht, de flexwerker of de stagiair kunnen ondergeschikten zijn.

Een tweetal artikelen in het Burgerlijk Wetboek maakt de aansprakelijkheid van de werkgever duidelijk. Artikel 6:170 BW stelt de werkgever aansprakelijk voor fouten van zijn ondergeschikten, 'indien de ondergeschikte bij het begaan van de fout handelde ter vervulling van de hem opgedragen taak'. Schade die een ondergeschikte toebrengt aan een derde komt in de meeste gevallen dus voor rekening van de werkgever.

Artikel 7:658 BW maakt de werkgever aansprakelijk voor schade die een ondergeschikte zelf lijdt. De werkgever kan alleen aan die aansprakelijkheid ontkomen als hij of zij aantoont dat alle verplichtingen zijn nagekomen om te voorkomen dat de ondergeschikte in de uitoefening van de werkzaamheden die schade lijdt. Of als blijkt dat de schade in belangrijke mate een gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid.

Werkgeversaansprakelijkheidsverzekering onmisbaar

Door die wettelijke verplichting kan eigenlijk geen enkele tuinder zonder een

werkgeversaansprakelijkheidsverzekering. De financiële gevolgen kunnen anders enorm zijn, tot de gedwongen verkoop van het bedrijf aan toe. De meeste agrarische ondernemers hebben zo'n verzekering ook, volgens Tom Aalders, assurantieadviseur bij H. Jansen Assurantiën in Winterswijk. Aalders: "Voor een particulier is de particuliere aansprakelijkheidsverzekering een vanzelfsprekendheid, op het zakelijk vlak is dat een werkgeversaansprakelijkheidsverzekering. Deze verzekering komt eigenlijk in ieder bedrijfspakket naar voren, het is een vast onderdeel van het totale verzekeringspakket."

Maar, waarschuwt Aalders, het is wel zaak om in de gaten te houden dat een verzekeringspakket 'meegroeit' met het bedrijf. Als een tuinder zijn bedrijfsverzekeringen in een periode heeft afgesloten dat hij alleen werkt of uitsluitend met een loonwerker dan is het wel goed opletten of de aansprakelijkheidsverzekering voor medewerkers wel is 'aangekruist' in het verzekeringspakket. Over de kosten van dit onderdeel van het verzekeringspakket is moeilijk een bedrag te noemen. Dat hangt af van specifieke bedrijfssituatie, volgens Aalders. "Het kan variëren dus bijna niets en een paar honderd euro op de polis."

Aansprakelijkheid voor zzp-ers

Werkzaamheden door andere bedrijven laten uitvoeren levert in principe geen werkgeveraansprakelijkheid op. In het geval van bijvoorbeeld een loonwerker of zzp-er is geen sprake van een werkgever-ondergeschikte arbeidsverhouding. Toch is het oppassen met zzp-ers. Zeer recent heeft het Hof Den Bosch een werkgever toch aansprakelijk gesteld voor ernstig letsel dat een zzp-er opliep - hij verloor een been - bij het repareren van een machine. De zelfstandige had zelf geen arbeidsongeschiktheidsverzekering. Deze zzp-er was al vele jaren aan het betreffende bedrijf verbonden en verrichtte daarbij werkzaamheden die vielen binnen de normale bedrijfsuitoefening, concludeerde het Hof. De opdrachtgever is in de ogen van het Hof in zo'n geval verplicht te zorgen voor een veilige werkomgeving. Dat was hier niet het geval en daarom draait het bedrijf voor de kosten en het gederfde (toekomstige)inkomen op van de zzp-er.

Een vergeten groep: de stagiairs

Agrarische bedrijven zijn geliefde stageplekken voor leerlingen die een agrarische opleiding volgen. Juist over deze groep 'werknemers' heerst vaak grote onduidelijkheid wie er nu eigenlijk aansprakelijk is voor schade veroorzaakt door een stagiair of opgelopen letsel bij de uitvoering van de werkzaamheden. Die onduidelijkheid wordt ook vaak gevoed door scholen. De indruk wordt aan een stagegever - de boer - gewekt dat de school alle verantwoordelijkheid op zich neemt. Woorden van die strekking stonden tot voor kort regelmatig in overeenkomsten tussen school en stagegever. Tot vorig jaar had bijvoorbeeld AOC Oost een artikel in de stage-overeenkomst staan die de boer uitsloot van welke aansprakelijkheid dan ook. Ongetwijfeld was dit goed bedoeld, maar de aansprakelijkheid ligt ook in het geval van een stagiair altijd bij de werkgever.

Schade verhalen op de aansprakelijkheidsverzekering van de veroorzaker zal niet lukken. De verzekeraar zal erop beroepen dat de schade is ontstaan in een werkgever-ondergeschikte arbeidsrelatie. Voor

dergelijke schades moet de werkgever zichzelf verzekeren. Dat geldt voor alle ondergeschikten. Misschien dat er een kleine uitzondering is voor stagiairs. Het kan zijn dat de schadeverzekering van de school wel de schade die een stagiair veroorzaakt op de stageplek of bij een derde vergoed vergoedt. Maar er is geen enkele zekerheid dat een dergelijke claim zal slagen. Voor letselschade gaat het in ieder geval niet op, daarvoor ligt de verantwoordelijkheid altijd bij de werkgever/stage-gever.

Aparte aansprakelijkheidsverzekering voor voertuigen noodzakelijk

Een algemene werkgeversaansprakelijkheidsverzekering is binnen de landbouw vaak niet voldoende, personeel heeft vaak ook te maken met voertuigen. Daar is de Werkgeversaansprakelijkheid voor Motorrijtuigen (Wegam) voor. Letsel die ondergeschikten oplopen op een trekker of een ander rijdend voertuig valt namelijk niet onder de gewone bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering. Dat geldt ook voor voertuigen die nooit op de openbare weg rijden maar uitsluitend op het erf of het land. Voor de wet zijn deze voertuigen gelijk te behandelen. Voor ongevallen binnen werktijd, en soms ook daarbuiten met een voertuig is de werkgever in principe aansprakelijk.

Het risico van een ontbrekende RI&E

Mocht een verzekeraar bij de afhandeling van een schade de boer vragen om een formulier te ondertekenen waarin staat dat voldaan is aan alle wettelijke eisen kan zich een - groot - probleem aandienen. Sinds 1 januari 1994 is namelijk iedereen met personeel wettelijk verplicht een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) te hebben. Het ontbreken van een RI&E kan een reden voor een verzekeraar zijn niet uit te betalen. Bedrijven met meer dan 25 werknemers moeten zich bij het opstellen van de risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) laten bijstaan door een preventiemedewerker. Een gecertificeerde Arbo deskundige toetst de RI&E en het plan van aanpak.

Kleine bedrijven (minder dan 25 werknemers) hoeven de risico-inventarisatie en -evaluatie niet te laten beoordelen door een Arbo deskundige als zij gebruik maken van een standaardmodel van de branche. Zo'n standaardmodel wordt ook wel RI&E-instrument genoemd.

Sinds 1 januari 2011 mogen kleine bedrijven de risico-inventarisatie en -evaluatie ook zonder deskundige ondersteuning opstellen. Voor informatie hoe een en ander in zijn werk gaat is er het RI&E steunpunt dat behulp van subsidie van het Ministerie van SZW tot stand is gekomen. Op www.rie.nl staat veel praktische informatie over risico-inventarisatie en -evaluatie